

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 17. Rok: 2024 Číslo: 17.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Kde je Boží Duch, tam je sloboda (z myšlienok pápeža Františka)

Pokúsme sa zamyslieť nad menom, ktorým sa Svätý Duch nazýva v Biblii.

Prvé, čo sa o človeku dozvieme, je meno. Podľa neho ho voláme, rozlišujeme ho a pamätáme si ho. Tretia osoba Trojice má tiež meno: volá sa Duch Svätý. Ale „Duch“ je latinizovaná verzia. Meno Ducha, pod ktorým ho poznali prví adresáti Zjavenia, pod ktorým ho vzývali proroci, žalmisti, Mária, Ježiš a apoštoli, je Ruach, čo znamená dych, vietor, nádyh.

V Biblii je toto meno také dôležité, že sa takmer stotožňuje so samotnou osobou. Posväcovať Božie meno znamená posväcovať a uctievať samotného Boha. Nikdy nejde len o konvenčné pomenovanie: vždy hovorí niečo o osobe,

o jej pôvode alebo poslaní. Tak je to aj v prípade mena Ruach. Obsahuje prvé základné zjavenie o osobe a činnosti Ducha Svätého.

Práve pozorovaním vetra a jeho prejavov Boh viedol svätopiscov k tomu, aby objavili „vietor“ inej povahy. Nie je náhoda, že na Turíce zostúpil Duch Svätý na apoštolov sprevádzaný „hukotom prudkého vetra“ (porov. Sk 2, 2). Duch Svätý akoby chcel dať svoj podpis tomu, čo sa udialo.

Čo nám o Duchu Svätom hovorí jeho meno Ruach? Obraz vetra slúži predovšetkým na vyjadrenie sily Ducha Svätého. „Duch a sila“ alebo „sila Ducha“ je slovné spojenie, ktoré sa opakuje v celom Svätom písme. Vietor je totiž

ohromujúca a nezdolná sila. Je dokonca schopný pohnúť oceánmi.

Opäť však platí, že ak chceme objaviť plný význam biblických skutočností, nesmieme sa zastaviť pri Starom zákone, ale musíme prísť k Ježišovi. Popri sile Ježiš vyzdvihne aj ďalšiu vlastnosť vetra, a to jeho slobodu. Nikodémovi, ktorý ho v noci navštevuje, Ježiš slávnostne hovorí: „Vietor veje, kam chce, počuješ jeho šum, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide: tak je to s každým, kto sa narodil z Ducha.“ (Jn 3, 8)

Vietor je jediná vec, ktorá sa nedá udržať na uzde, nedá sa „zavrieť do fľaše“ ani zaškatuľkovať.

Snažíme sa vietor „uzavrieť do fľaše“ alebo do škatuľky, ale to nie je možné: je voľný. Namýšľať si, že Ducha Svätého uzavrieme do pojmov, definícií, téz alebo traktátov, ako sa o to niekedy pokúšal moderný racionalizmus, znamená stratiť ho, znehodnotiť ho alebo zredukovať na jednoduchého, čisto ľudského ducha.

V cirkevnej oblasti však existuje podobné pokušenie, a to chcieť uzavrieť Ducha Svätého do kánonov, inštitúcií, definícií. Duch vytvára a oživuje inštitúcie, ale on sám nemôže byť

„inštitucionalizovaný“, „zredukovaný na vec“. Vietor veje, „kam chce“, tak aj Duch rozdáva svoje dary, „ako chce“ (1 Kor 12, 11).

Svätý Pavol z toho urobí zásadný zákon kresťanského konania, keď hovorí: „Kde je Pánov Duch, tam je sloboda.“ (2 Kor 3, 17) Slobodný človek, slobodný kresťan, je ten, ktorý má Pánovho Ducha. Ide o veľmi zvláštnu slobodu, úplne odlišnú od toho, čo sa bežne chápe. Nie je to sloboda robiť si, čo sa človeku zachce, ale sloboda slobodne robiť to, čo

chce Boh! Nie sloboda konať dobro alebo zlo, ale sloboda konať dobro a konať ho slobodne, teda z príťažlivosti, nie z donútenia. Inými

slovami, sloboda Božích detí, nie otrokov.

Bratia a sestry, odkiaľ načerpáme túto slobodu Ducha, ktorá je veľmi protikladná slobode sebeckva? Odpoveď je v slovách, ktoré Ježiš jedného dňa adresoval svojim poslucháčom: „Až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní.“ (Jn 8, 36)

Prosme Ježiša, aby nás prostredníctvom svojho Ducha urobil skutočne slobodnými mužmi a ženami. Slobodnými slúžiť v láske a radosti.

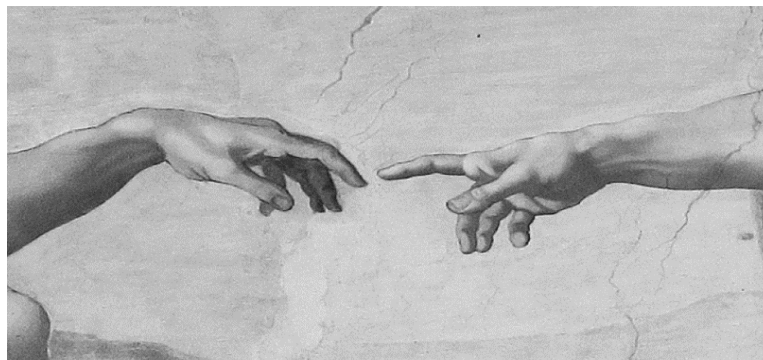

Človek – Boží obraz

(výklad knihy Genezis)

Kniha Genezis opisuje stvorenie človeka v dvoch opisoch. Prvý opis stvorenia človeka ako muža a ženy je zaradený do rytmu siedmich dní, kedy Boh tvoril svet, a tak môžeme povedať, že má kozmologický charakter. Človek je stvorený spolu s viditeľným svetom, no

zároveň mu Boh prikazuje, aby si zem podmanil a vládol jej, čo ukazuje, že je postavený nad svet. Napriek

tomu, že človek je spojený s viditeľným svetom, biblické rozprávanie nehovorí nič o podobnosti človeka s ostatnými tvormi, ale o jeho podobnosti s Bohom: „A stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril“ (Gn 1, 27).

V tomto cykle siedmich dní je taktiež cítiť istú postupnosť, avšak človek nebol stvorený podľa tejto prirodzenej postupnosti. Pred jeho stvorením v tomto opise to vyzerá tak, že Stvoriteľ sa akoby zastavil, ponoril sám do seba a urobil rozhodnutie: „Urobme človeka na náš obraz a podľa našej podoby! Nech vládne nad rybami mora i nad

utáctvom neba, i nad dobytkom a divou zverou a nad všetkými plazmi, čo sa plazia po zemi“ (Gn 1, 26).

Z uvedeného teda vidíme, že nie je možné človeka definovať iba na základe kategórií hmotného, viditeľného sveta. Je tu vyzdvihnuté výnimočné postavenie

človeka – to, že je stvorený na obraz a podobu Boha, čím môžeme povedať, že je

v tom náznak predohry zmluvy medzi Bohom a človekom.

Boh sa na človeka obracia a človek môže na toto Božie volanie odpovedať.

Prvé rozprávanie však nevysvetľuje spôsob, ako to má človek urobiť. Odpoveď sa nachádza v druhom rozprávaní o stvorení človeka, a tak ho môžeme považovať akoby za prirodzené pokračovanie prvého príbehu, v ktorom načúvame stvoriteľskému Božiemu hlasu a v druhom môžeme zachytiť odpovedajúci hlas človeka.

Druhé rozprávanie hovorí najprv o stvorení človeka ako takého, teda nedefinuje muža alebo ženu, ale hovorí

iba o stvorení človeka. Tvrdenie, že nie je dobré človeku byť samému sa neobjavuje len v kontexte stvorenia ženy, ale aj v kontexte okolností, ktoré hlbšie vysvetľujú zmysel prvotnej samoty človeka.

Boh vyzýva človeka k tomu, aby si podmanil zem a vládol jej, umiestňuje ho do raja, a tak ho uvádza do prvotnej blaženosti a tiež sa človek stáva účastníkom zmluvy s Bohom. Tým je zvýraznená individualita človeka, ktorá sa ďalej rozvíja tým, že Boh privedie k človeku poľnú zver a všetko nebeské vtáctvo, aby ich pomenoval. Človek si tak uvedomuje, že si nie je rovný so žiadnym iným druhom živých bytostí.

Človek, ktorý poznáva a dáva mená stvoreniam (zvieratám), má schopnosť akoby kozmického slova, podobného Božiemu Slovu, v ktorom sa všetko stalo. Boží Logos stvoril svet. Človek – slovo dáva mená stvorenej skutočnosti, a tak vykonáva akoby druhé stvorenie.

Stvorený človek od prvej chvíle svojej existencie akoby hľadal svoju podstatu, ako by sa sám definoval. Sebapoznanie ide ruka v ruke s poznaním sveta, všetkých živých bytostí, ktoré človek pomenoval, aby voči nim vyhradil svoju odlišnosť.

Toto vedomie zjavuje človeka ako toho, kto má poznávaciu schopnosť

vzhľadom k viditeľnému svetu a tiež sa človek zjavuje sebe samému v celej osobitosti svojho bytia.

Samota poukazuje na subjektivitu človeka, ktorá sa realizuje skrze sebapoznanie. Človek je sám, pretože je odlišný od viditeľného sveta.

Keď Boh dáva človeku príkaz týkajúci sa stromu, z ktorého nesmie jesť, obdrží charakter človeka nové momenty, a to voľbu a sebaurčenie, pretože človek disponuje slobodnou vôľou. Slová prikázania, ktoré hovoria o podradenosti a závislosti človeka vo vzťahu k Stvoriteľovi, odhaľujú človeka ako subjekt zmluvy s Bohom.

Človek je stvorený v jedinečnom, výlučnom a neopakovateľnom vzťahu k Bohu.

Hodnota človeka teda nevyplýva z jeho podoby k svetu ale z možnosti účasti na Božej dokonalosti vďaka jeho obrazu a podobe, ktoré v sebe človek nosí.

Človek predstavuje preto pre svet nádej, ale môže byť tiež preň hrozbou, ak si vyberie nesprávny smer rozvoja.

Známy teológ Pavel Evdokimov hovorí: „*Medzi Bohom a prebožstveným človekom Kráľovstva je iba ten rozdiel, že Boh nie je stvorený, kým človek existuje vďaka stvoreniu.*“

Liturgický program

Liturgický program po 16. nedeli po Päťdesiatnici
od 09.09. do 15.09. 2024

Pondelok 09.09.	Sv. a spravodliví Joachim a Anna	06:30 sv. lit. (csl.) * Anna 18:00 sv. lit. (slov.) * Gabriela
Utorok 10.09.	Sv. muč. Ménodora, Métrodora a Nymfodora	06:30 sv. lit. (csl.) † Andrej, Anna, Štefan... 18:00 sv. lit. (slov.) * Mária s rod.
Streda 11.09.	Prep. Matka Teodora	06:30 sv. lit. (csl.) † Edita, Ján, Ján 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Jozef, Vasil', Terézia 2. † Ján
Štvrtok 12.09.	Sv. hieromuč. Autonomos	06:30 sv. lit. (csl.) † Michal, Pavlína 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Peter 2. † Anna (panychída)
Piatok 13.09.	Sv. hieromuč. Kornélius zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † Pavel, Helena, Emil... 17:00 Veľká večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Ján 2. † Štefan (panychída) 19:30 Krížová cesta za život
Sobota 14.09.	Povýšenie úctyhodného a životodarného Kríža zdržanlivosť od mäsa mirovanie	07:00 Utierenň (csl.) 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 17:00 Veľká večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Jakub
Nedeľa 15.09.	17. nedeľa po Päťdesiatnici Presv. Bohorodička Spolutrpiteľka hl. 8 Zbierka: Podporný fond ABÚ	08:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 10:00 sv. lit. (slov.) * Ema, Mária, Igor 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Andrej

Liturgický program

Liturgický program po 17. nedeli po Päťdesiatnici od 16.09. do 22.09. 2024

Pondelok 16.09.	Sv. veľkomuč. Eufémia	06:30 sv. lit. (csl.) <i>† Ivan, Michal</i>
		18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Jozef 2. † Peter
Utorok 17.09.	Sv. mučenica Sofia a jej dcéry Viera, Nádej a Láska	06:30 sv. lit. (csl.) <i>† Anna</i>
		18:00 sv. lit. (slov.) <i>† Michal, Anna, Anna, Ján</i>
Streda 18.09.	Prep. Otec Eumenios Divotcorca, gortynský biskup	06:30 sv. lit. (csl.) <i>† Anna, Juraj, Helena...</i>
		18:00 sv. lit. (slov.) <i>† Martin (panychída)</i>
Štvrtok 19.09.	Sv. mučeníci Trofim, Sabbatios a Dorymedont	06:30 sv. lit. (csl.) <i>† Anton</i>
		18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Štefan 2. † Mária (panychída)
Piatok 20.09.	Sv. veľkomučeník Eustatios a spol. zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) <i>† Helena, Mária</i>
		18:00 sv. lit. (slov.) <i>† Mária, Ján, Mária, Helena</i>
Sobota 21.09.	Svätý apoštol Kodrat z Magnézie	07:00 sv. lit. (csl.) <i>† Michal, Kvetoslava, Juraj...</i>
		17:00 Veľká Večiereň
		18:00 sv. lit. (slov.) <i>† Vladislav, Štefan, Anna...</i>
Nedeľa 22.09.	18. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. muč. Fókas, sinopský biskup hl. 1	08:00 sv. lit. (csl.) <i>* za farnosť</i>
		10:00 sv. lit. (slov.) <i>* Rastislav, Edita, Matúš, Filip</i>
		17:15 Večiereň
		18:00 sv. lit. (slov.) <i>* Helena</i>

22.09. 2024 Národný pochod za život v Košiciach (od 14:30 hod.)

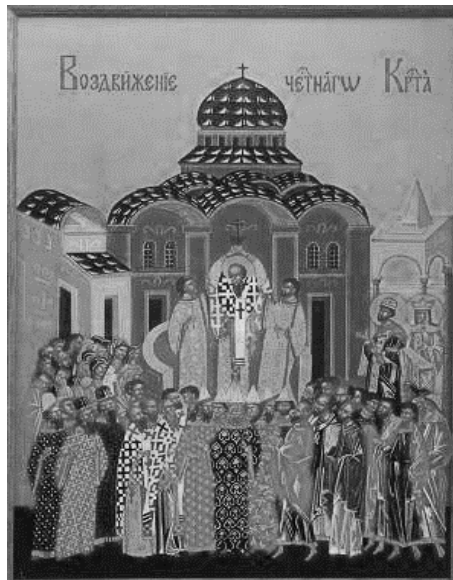
29.09. 2024 Prechádzame na cezročné slúženie sv. liturgií v nedele: sv. liturgie budú o 07:30, 09:00, 11:00 a 18:00 hod.

Povýšenie úctyhodného a životodarného Kríža nad celým svetom.

(Liturgický kalendár – 14. september)

Sviatok Povýšenia úctyhodného a životodarného Kríža nad celým svetom patrí k najstarším sviatkom východnej cirkvi.

Drevo svätého Kríža našla podľa prastarej kresťanskej tradície sv. Helena (+ 330), matka cisára Konštantína Veľkého r. 326. Cisár Konštantín dal postaviť baziliku na Golgote. Po odkrytí Golgoty sa podarilo nájsť aj jamu s troma krížmi a nápisom, ktorý bol podľa evanjelistov umiestený na Kristovom kríži. Keďže sa nedalo určiť, ktorý z troch krížov patrilo Ježišovi, jeruzalemský patriarcha

Makarios prikázal, aby nájdené ostatky troch krížov priložili postupne k telu istej chorej ženy. Po priložení Kristovho kríža chorá žena ozdravela, a to bol dôkaz, že práve na tomto kríži zomrel Kristus. Patriarcha Makarios potom šiel aj s krížom na Golgotu, kde bolo drevo kríža vyzdvihnuté k verejnej úcte.

O deväť rokov neskôr, 13. septembra r. 335, sa konala slávnostná posviacka

Konštantínovej Baziliky Pánovho Vzkriesenia, postavenej na mieste Kristovho hrobu. Nasledujúci deň 14. septembra sa konalo vyzdvihnutie dreva sv. kríža. Počas povýšenia ľud neustále spieval „*Pane zmiluj sa*“.

Druhá významná udalosť bolo navrátenie svätého Kríža z Perzského vyhnanstva. Perzský kráľ Chozroes v r. 614 dobyl Jeruzalem a odviezol do perzského vyhnanstva veľkú časť kresťanov i patriarchu Zachariáša. Do svojho hlavného mesta Kresyfon odniesol aj relikviár Pánovho kríža. V roku 628 však cisár Heraklios zvíťazil nad Peržanmi a získal svätý

Kríž späť. V roku 630 ho potom priniesol do Jeruzalemského chrámu, kde sa 14. septembra uskutočnilo druhé slávnostné povýšenie svätého Kríža. Odvtedy má sviatok pomenovanie – nad celým svetom (vsemirnoje).

Cisár Heraklios však o niekoľko rokov prikázal preniesť ostatky svätého Kríža do Konštantinopolu, pretože Jeruzalem ohrozovali Arabi.

Hodina kávy

(príbeh pre potešenie duše)

Skupina úspešných akademikov sa stretla na návšteve u ich starého učiteľa. Hneď začali debatovať o strese, ktorý ich sprevádza v práci.

Profesor im ponúkol kávu. Zašiel do kuchyne a vrátil sa s táckou, na ktorej bol veľký kávovar a rozmanité šálky: porcelánové, z plastu, z krištáľu, niektoré jednoduché, iné zdobené. Pokojným hlasom im povedal, aby si vzali šálku a naliali si čerstvo uvarenú kávu. Keď to urobili, učiteľ povedal: „Uvedomili ste si, že šálky, ktoré vyzerali najlepšie, sa rozobrali skôr než tie, ktoré boli obyčajné a jednoduché? Je to prirodzené, lebo každý si pre seba vyberie radšej to lepšie. Toto je príčina vašich problémov.“

A pokračoval: „Šálky nezmenili kvalitu kávy. Šálka vlastne obsahuje alebo obaľuje to, čo pijeme. To, o čo vám

išlo, bola káva, nie šálka; no inštinktívne ste si vybrali tie najkrajšie. Pozrite sa na šálky ostatných. Teraz si predstavte toto – život je káva. Námaha, peniaze, spoločenské postavenie, to sú obyčajné šálky, ktoré mu dávajú tvar a nesú ho, a druh šálky, ktorý máme, v skutočnosti kvalitu nášho života nepredurčuje ani nemení. Preto ak sa zameriame len na šálku, nevieme si vychutnať kávu. Vychutnávajte si viac kávu! Najšťastnejší ľudia nie sú tí, ktorí majú viac, ale tí, ktorí si vystačia s tým, čo majú. Preto si zapamätajte: Žite jednoducho a v mieri. Milujte a buďte veľkodušní. Buďte solidárni a starostliví. Keď hovoríte, buďte láskaví. Zvyšok nechajte na Boha.“

Najbohatší človek nie je ten, kto má viac, ale ten, kto si vytvára menej potrieb.

Nájsť si čas pre modlitbu

(príbeh pre potešenie duše)

Kardinál Jean M. Lustiger, parížsky arcibiskup, kedysi Žid, bol raz oslovený novinármi, kedy mu ostáva čas na modlitbu, meditáciu či adoráciu pred bohostánkom.

Novinári vedeli o jeho veľkej aktívnej činnosti.

Kardinál na otázku odpovedal: „Nie, ja nemám čas... ja si ho jednoducho nájdem!“